THE ABUSE OF NEOLOGISMS IN THE CURRENT ROMANIAN LANGUAGE

Ioana-Steliana Tătulescu
PhD. student, University of Pitești

Abstract: Language is constantly moving. This movement is called the dynamic language. While some words get older, other words take their place. With time, they become archaisms, and the vocabulary needs new words that can express changes in society, economic, social and cultural changes.
Therefore, the vocabulary is constantly renewed, and the language becomes richer, more expressive, more precise.
Among the methods of enriching a vocabulary an important place is occupied by neologisms.
Abuse of neologisms is a deviation from the general quality of the individual style called purity.
The present paper aims to talk about the abuse of neologisms, namely about luxury neologisms.

Keywords: language, vocabulary, archaisms, neologisms, barbarisms, anglicisms.

Neologismele de lux - un subiect controversat care declanșează dispute.

În timp ce unii dintre compatrioții noștri le admiră cu intensitate, folosindu-le cu mândrie și aroganță, alții se situează de cealaltă parte a baricadei, le urăsc cu aceeași intensitate, le socotesc dușmanii limbii române și-i prevăd acesteia, din cauza lor, un viitor sumbru.

Lingviștii se află prinși între cele două tabere. Inevitabil, vor trebui să fie și ei ori pro, ori contra.

Din fericire însă, majoritatea au ales cu înțelepciune calea de mijloc. Asta înseamnă că nu sunt de acord cu abuzul lor, dar în același timp nu-și fac griji că acestea ar strica în vreun fel limba. Consideră limba română un organism clădit pe baze solide, care se descotoroseşte singur de tot balastul. Așa a făcut și cu barbarismele din perioada bonjuristă, și tot așa a făcut și cu limba de lemn a perioadei comuniste. Prin urmare, așa va fi și acum. Limba își va găsi forța să asimileze tot ce îi este folositor, fără să fie afectată cu nimic.

Pe plan internațional se vorbește tot mai des că limba engleză este o limbă globală. Ba, chiar sunt voci care avansează scenarii mai îndrăznețe.

În asemenea condiții, probabil că moda anglicismelor va lua amploare în următorii ani.

În prezent, dicționarele noastre abundă de cuvinte englezești, cuvinte care respectă cu sfințenie grafia engleză, în timp ce DOOM-ul ne arată în paranteză cum trebuie să le pronunțăm.

S-a încercat o normare in DOOM 1, dar s-a revenit asupra hotărârii odată cu apariția DOOM 2.

Limba română, despre care geniul poeziei românești, Mihai Eminescu, a spus că este dulce *ca un fagure de miere* (Mihai Eminescu - *Epigonii*) a fost modelată, șlefuită, curățită, primenită de către înaintașii noștri, de-a lungul secolelor. Noi, cei de azi, continuăm să o îmbogățim, să o primenim, să-i purtăm de grijă, pentru că limba este un organism viu, aflat într-o continuă dinamică.

Limba este într-o continuă mișcare. Această mișcare poartă numele de dinamica limbii. În timp ce unele cuvinte se învechesc, nemaiavând forța și nici chiar putința de a exprima tot ce apare nou în toate domeniile, începând chiar cu generațiile de oameni și ideile lor, alte cuvinte noi le iau locul. Cu trecerea timpului, și acestea devin arhaisme, nici ele nu mai pot să țină pasul cu schimbările din societate, schimbări economice, sociale, culturale.

BDD-A28318 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:57:29 UTC)

Prin urmare, vocabularul se înnoiește permanent, iar limba devine mai bogată, mai expresivă, mai precisă.

Printre metodele de îmbogățire a vocabularului un loc important îl ocupă neologismele.

Conform DTL 1998, definiția neologismelor este următoarea:

NEOLOGÍSM s. n. (< fr. néologisme, cf. gr. ***neos - nou, logos - cuvânt****:*

1. (în sens larg, etimologic) orice cuvânt nou format prin mijloace proprii unei limbi sau împrumutat (mai demult sau de curând) din altă limbă; orice accepțiune nouă a unui cuvânt deja existent în sistemul unei limbi.[...]

Abuzul de neologisme constituie o abatere de la calitatea generală a stilului individual denumită puritate.

2. (în sens restrâns) orice cuvânt împrumutat din italiană, franceză, engleză, germană și rusă, începând cu sfârșitul secolului al XVIII-lea până astăzi.

3. (în dialectologie) formă (fonetică, lexicală, morfologică sau sintactică) pătrunsă, în anumite condiții, din limba literară într-un grai oarecare. El reprezintă o consecință de ordin cultural, deoarece rezultă din influența limbii literare.

Trăim într-o perioadă de avânt nemaiîntâlnit al științei și tehnicii, apar pe zi ce trece invenții noi, care ne fac nouă, oamenilor, viața mai ușoară. De asemenea, oamenii călătoresc de la un capăt la altul al Pământului, iau contact cu obiceiurile, cu mâncărurile și cu alte lucruri specifice locurilor vizitate. La noi ajung invențiile și tehnica inovatoare cu numele țării care a inventat-o, de asemenea mâncărurile și obiceiurile diverselor popoare cu care venim în contact. Astfel, neprețuitul *PC*, delicioasa *pizza* ori romanticul *Valentine's Day* au ajuns la noi cu numele originar.

Dacă pentru *Valentine's Day* există destule controverse, noi având chiar și sărbătoarea în datinile noastre (Dragobetele), însă pentru celelalte două exemple nici chiar cei mai cârcotași nu au nimic de adăugat.

Și peste toate acestea, socializarea pe internet a revoluționat, după părerea mea, îmbogățirea vocabularului, tinerii în special, deschiși spre nou, au făcut posibil lucrul acesta. Din păcate, însă, cred că de aici ne vin cele mai multe neologisme de prisos, sancționate dur prin definirea lor ca *barbarisme* sau *neologisme de lux.*

Neologisme de lux sunt considerate unităţile lexicale care reprezintă dublete sinonimice ale unor cuvinte existente în limba noastră, împrumutate pentru modernizarea ei sau ca urmare a tendinţei de nuanţare a exprimării. De neologismele de lux se detaşează xenismele, constituind termeni de origine străină, neadaptaţi la structura limbii române, dintre care o mare parte nu se vor asimila niciodată.[1]

Am început cu definiția Ingăi Druță, fără să urmez o cronologie firească, deoarece mi s-a părut cea mai completă și mai bine formulată.

Cronologic, primul care a numit neologismele de prisos *de lux* a fost Sextil Puşcariu, un mare susținător al îmbogățirii vocabularului prin neologisme. Plecând de la împrumutul *vreme* care s-a adăugat sinonimului *timp* existent deja în vocabular, autorul opinează că acest lucru *arată numai aplecarea noastră spre lux de expresii*, continuând: *Firește că alături de aceste împrumuturi de lux există şi împrumuturi necesare, după distincția făcută de E.Tappolet.*[2]

Termenul a fost preluat apoi de către alți lingviști, precum Theodor Hristea sau Adriana Stoichiţoiu-Ifrim.

Neologismele de lux au mai fost numite și *barbarisme*, special pentru a li se evidenția latura negativă.

[1] Inga Druță, *Inovaţie şi tradiţie lingvistică, Limba Română,* Nr. 11-12, anul XII, 2002; p. 160;
[2] Sextil Puşcariu, *Limba română I. Privire generală*, Editura Minerva, Bucureşti, 1976, p. 371;

BDD-A28318 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:57:29 UTC)

După părerea unor lingviști, barbarismele se deosebesc de *xenisme* prin faptul că barbarismele nu sunt necesare, există sinonime în limba română pentru ele, iar folosirea lor se face, cel mai adesea, din snobism.

Totuși, Dicționarul de sinonime (1982) prezintă *barbarismul* sinonim cu străinismul, iar MDN (2000) prezintă *xenismul* ca sinonim al *străinismului.*

Părerile sunt, așadar, împărțite; în timp ce unii fac distincție între neologismele de lux, numite și barbarisme, pe de o parte, și xenisme, numite și străinisme, pe de altă parte, alții le bagă pe toate în aceeași categorie, adică cea a neologismelor de prisos.

Un exemplu elocvent în acest sens este Adriana Stoichiţoiu-Ichim:

Realitatea lingvistică actuală nu permite o delimitare precisă între anglicisme/ americanisme (cuvinte în curs de asimilare) şi xenisme (cuvinte neadaptate, numite şi barbarisme), cuvinte aloglote sau străinisme, ori, pur şi simplu, cuvinte străine.[3]

Petru Zugun scrie într-un articol despre xenisme următoarele: *Orice element de adaptare transformă xenismul în neologism. Cele mai multe xenisme au rămas însă cu valoarea lor de xenisme, iar cele care nu se mai folosesc au devenit barbarisme. [...] Xenismele se păstrează în traduceri şi, ca şi neologismele, în măsură mai mare decât acestea chiar, se constituie în punţi comune de comunicare între limbi diferite genetic şi structural, astfel că toate sunt internaţionalisme.*[4]

Conform Dicţionarului Explicativ al Limbii Române (1996), *anglicismul este o expresie specifică limbii engleze; cuvânt de origine engleză împrumutat, fară necesitate, de o altă limbă şi neintegrat în aceasta.*

Marele Dicționar de Neologisme (2004): *anglicism - cuvânt, expresie proprii limbii engleze; cuvânt pătruns într-o limbă şi neintegrat în aceasta; caracteristică, obicei englezesc.*

Se poate observa diferența dintre cele două definiții: DEX-ul din 1996 ne spune că este un cuvânt sau o expresie împrumutată, *fără necesitate şi neintegrat* in timp ce MDN-ul, 8 ani mai târziu, ne spune doar că este neintegrat.

Cercetând lucrările apărute cu referire la acest subiect, observăm clar două abordări, în funcție de perioada apariției acestora: majoritatea cercetătorilor din prima perioadă a limbii române contemporane sunt interesați foarte mult în păstrarea corectitudinii limbii, spre deosebire de lucrările apărute după această perioadă.

Adriana Ichim-Stoichiţoiu, chiar dacă este în tabăra celor indulgenți, când se ia în discuție limitele permisivităţii normei lingvistice, este evident nemulțumită de modul de conversație cotidian al unei (prea) mari categorii de vorbitori de limbă română:

Toată ţopimea face alergie la cuvintele din DEX, tocindu-le pe cele din ghidul de conversaţie român-englez. Nu doar în mediul artistic se petrec asemenea deraieri căznit shakespeariene. Termenii din mediul afacerilor (pardon, din zona business), cei din industria publicitară (mă refer, desigur, la aria creative, la copywriting şi alte specialităţi asemenea) sunt tot atâtea tribute aduse uneia şi aceleiaşi limbi. Din jur, de peste tot îţi ajunge la urechi zumzet englezit. Shooting-uri de fashion, meeting-uri şi happeninguri, astfel de repere a căpătat programul nostru zilnic.[5]

Acest subiect i-a preocupat pe mulți cercetători de-a lungul timpului. Putem da câteva exemple în acest sens:

---

[3] Adriana Stoichițoiu Ichim, *Vocabularul limbii române actuale. Dinamică, influenţe, creativitate,* Editura All, București, 2008, p. 83;

[4] Petru Zugun, *Xenisme*, în Comunicare interculturală şi integrare europeană, volum îngrijit de Elena Dănilă, Ofelia Ichim Florin-Teodor Olariu, Editura Alfa, Iaşi, 2006, p.313-314;

[5] Ziarul *Gândul*, 8 martie 2006, p. 7;

BDD-A28318 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:57:29 UTC)

Neologismele sunt indispensabile, când denotă un obiect necunoscut, o nouă invenţiune, o idee necesară sau o nuanţă a cugetării; ele sunt superflue, când servesc pur şi simplu a înlocui momentan un termen indigen (tendenţa modei trecătoare sau a presei periodice): astfel sunt numeroasele franţuzisme cari abundă în ziare şi în conversaţiunea banală[6], scria Şăineanu încă din 1929.

Un deceniu mai târziu, Iorgu Iordan, era oarecum liniștit în privința neologismelor de prisos, chiar dacă le recunoștea nonvaloarea - convins fiind că vor dispărea de la sine, cu timpul:

Dorinţa de a inova depăşeşte [uneori] limitele necesităţii. Intervin şi ignoranţa, exhibiţionismul, moda şi alţi factori exteriori, care dau naştere la inovaţii nu numai ciudate, ci şi imposibile. Dar astfel de excese sînt inevitabile şi cu vremea dispar oarecum de la sine. Ele prezintă însă un interes deosebit pentru lingvist, căci ajută la înţelegerea şi aprofundarea creaţiei lingvistice...[7]

Trei decenii mai târziu, exact aceeași idee o regăsim și la Valeria Guţu-Romalo:

Între modificările actuale din limba română este resimţită ca o ***stricare a limbii*** *alături de încălcarea restricţiilor gramaticale, lexicale şi fonetice, prezenţa masivă a neologismelor. [...] Abuzul apare în situaţiile destul de frecvente, în care, din afectare pretenţioasă sau din comoditate, se recurge la echivalente străine, chiar cu riscul unei comunicări ratate, ininteligibile sau distorsionate. [...] Istoria limbii române a cunoscut multe asemenea* ***momente****,* dar, *[...] în toate cazurile, evoluţia limbii a arătat că excesele sunt treptat rezolvate printr-un proces firesc de decantare şi echilibrare.*[8]

În zilele noastre, majoritatea lingviștilor sunt, de obicei, îngăduitori cu neologismele, însă le taxează pe cele de lux, chiar dacă au siguranța că limba română este o limbă solidă care are puterea de a se autocurăţi de barbarisme.

Un punct de vedere interesant îl găsim la Mioara Avram, care nu face abstracție de la părerea aproape unanimă că nu există nimic negativ în abundenţa anglicismelor, identificând, totuși, un pericol:

Influenţa engleză este un fenomen internaţional care nu are nimic negativ în sine şi nu e mai periculoasă pentru limba română decât alte influenţe din trecut şi de azi (se ştie doar că marea ospitalitate a limbii noastre este dublată de o capacitate, la fel de mare, de asimilare şi de selecţie în timp); în această privinţă se pune mai mult problema folosirii corecte şi a echilibrului, care implică rezolvarea înţeleaptă a conflictului dintre generaţii în atitudinea faţă de anglicisme.

...Pericolul reprezentat de influenţa engleză actuală vine din faptul că ea se produce prin oameni culţi şi că, la nivelul limbii literare, funcţionează factori care împiedică sau măcar încetinesc românizarea împrumuturilor, menţinute de lucrările normative într-o formă strident străină. (Numeroase) cuvinte demonstrează că fără frâna lucrărilor normative şi a cunoscătorilor limbii engleze, anglicismele recente s-ar adapta la limba română uşor...[9]

Acest punct de vedere mi se pare extrem de adevărat, marea noastră lingvistă reușind, încă o dată, să impresioneze prin viziunea sa clară și obiectivă asupra problemelor limbii.

Plecând de la atitudinea mai permisivă sau mai rigidă, cei mai puțin îngăduitori au fost numiți *purişti*. Totuși, este impropriu să fie numiți astfel, deoarece puriştii se opuneau pătrunderii neologismelor în limbă, pe când cei din zilele noastre recunosc beneficiul

---

[6] Lazăr Șăineanu, *Dicţionar Universal al Limbii Române*, ediția a VI-a, Editura „Scrisul Românesc", Craiova, 1929, p. 422;
[7] Iorgu Iordan, *Limba română actuală - O gramatică a greşelilor*, Institutul de Arte Grafice „Alexandru A. Terek", Iași, 1943, p. 233;
[8] Valeria Guţu-Romalo, *Corectitudine şi greşeală*, Ed. Ştiinţifică, Bucureşti, 1972, p. 241;
[9] Mioara Avram, *Anglicisme în limba română,* Editura Academiei Române, Bucureşti, 1997, pp. 9-10;

BDD-A28318 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:57:29 UTC)

neologismelor, nu sunt împotriva acestora, însă susțin adaptarea lor din punct de vedere fonetic și grafic.

Cel mai elocvent exemplu de intransigenţă în nealterarea limbii o avem în persoana regretatului George Pruteanu: *Ce facem? declarăm regulile de pronunţie ale limbii engleze obligatorii pentru limba română, facem o limbă mixtă, romgleza? Ceea ce pretind, e ca noile cuvinte – repet: binevenite! – să fie scrise româneşte. Nu putem scrie nici franţuzeşte, nici ungureşte, nici englezeşte limba română. Atâta timp cât va exista, limba română trebuie scrisă româneşte. În toate cazurile în care e posibil fără pierderi semnificative, orice cuvânt nou-preluat trebuie integrat sistemului, asimilat, autohtonizat, conform regulilor de scriere şi de pronunţie ale limbii române. În era globalizării, pe care o trăim acum, acest lucru trebuie să se petreacă mult mai prompt, mai rapid, şi un rol serios îl joacă, pe de o parte, presa, pe de alta, lucrările normative, dicţionarele. Dacă ele încă propun, din inerţie sau timiditate, să scriem, în romgleză, lookul sau site-ul, ele fac un deserviciu limbii române. O limbă nu se îmbogăţeşte cu xenisme, cu cuvinte care rămân străine. Nu se poate ca zone ample din limba română să fie, grafic,* ***colonii****.*[10]

Majoritatea specialistilor, dacă nu chiar toți, începând cu Sextil Pușcariu și până la Mioara Avram, precum și cei mai tineri care au abordat subiectul sunt de părere, pe bună dreptate, că obstacolul care stă în calea adaptării lor la normele limbii române îl constituie doi factori, și anume:

- primul și cel mai important este *cultismul*, cum l-a denumit Sextil Puşcariu, dar și Mioara Avram..

În cazul anglicismelor, faptul că tot mai mulți vorbitori de limba română cunosc și limba engleză conduce la respectarea strictă a grafiei și pronunției.

- al doilea factor este reprezentat de larga circulație internațională a limbii engleze.

Limba engleză, fiind o limbă de largă circulație internațională, este, prin urmare, înțeleasă de interlocutori vorbitori de alte limbi. Prin păstrarea nealterată a formei originare se facilitează, astfel, comunicarea.

Eu aș mai adăuga pe lângă acești doi factori un al treilea, și anume lipsa unor constrângeri, a unor reguli mai stricte de respectare a normei.

Aici voi deschide o paranteză despre *etapa bonjuristă* din secolul trecut, când vocabularul limbii române a fost invadat de franțuzisme.

Foarte mulți cercetători aduc acea perioadă în discuție pentru a arăta puterea limbii noastre de a se autocurăți, de a separa grâul de neghină. Conform aceluiași tipar și acum va fi exact la fel, iar cei îngrijorați nu au un motiv real de îngrijorare.

În orice referire la limba română de astăzi a devenit un lucru comun protestul sau numai lamentaţia cu referire la ceea ce unii numesc anglomanie influența engleză fiind văzută ca un act de invazie care ar pune în pericol existența limbii române, în orice caz specificul ei național.[11]

Eu cred că, referindu-ne la curățirea limbii de franțuzismele din *perioada bonjuristă,* limba română a primit un mare ajutor spre a se curăți din partea Academiei Române, care a stabilit norme clare, și nu în ultimul rând, din partea vorbitorilor de limbă română. Pe atunci nu exista un procent așa numeros de vorbitori de limbă franceză, spre deosebire de perioada actuală, când din ce în ce mai mulți vorbesc limba engleză. Prin urmare, cuvintele au fost repede românizate, nepunându-se un așa mare preț pe grafia franceză, ori pe pronunția impecabilă. Și, bineînțeles, cuvintele caraghioase, de tipul *furculision* au dispărut de la sine.

Astăzi Academia Română are o cu totul altă viziune.

[10] http://www.pruteanu.ro/4doarovorba/emis-s-043-angl4.htm;
[11] Mioara Avram, *Op.cit*., p.7;

BDD-A28318 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:57:29 UTC)

Faptul că sunt considerate corecte mai multe variante, de asemenea faptul că se revine de la o ediție la alta a DOOM-ului asupra unor cuvinte pe care le credeam adaptate, toate acestea fac aproape imposibilă românizarea lor.

De exemplu, în DOOM 1 găsim împrumuturi normate, adaptate limbii române, cum ar fi: *bos, brec, bricabrac, cliring, cocteil, derbi, ghem, penalti, rosbif, rugbi, smeş,* ş.a. cuvinte ce au revenit la scrierea în grafia originală, la unele dintre ele lăsându-se în continuare și forma românizată, însă ca pe o alegere secundară, în timp ce la altele nu a mai fost lăsată deloc acea formă, recomandându-se doar varianta din engleză.

Este adevărat, Ioana Vintilă-Rădulescu, coordonatoarea ediţiei a II-a revăzută şi adăugită a Dicţionarului ortografic, ortoepic şi morfologic al limbii române (DOOM) (EdituraUnivers Enciclopedic, Bucureşti, 2005) explică în *Notă asupra ediției* faptul că avem de-a face cu împrumuturi recente neadaptate, iar noi nu trebuie să privim toate aceste cuvinte ca pe niște recomandări.

Autorul DOOM-ului, Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan - Al. Rosetti", este cel care dă norma sistemului lingvistic românesc, precizând categoria gramaticală a cuvintelor, forma și pronunția corectă a acestora. În cazul împrumuturilor neadaptate, ar fi fost de preferat să se pună un accent mai mare pe adaptarea lor din toate punctele de vedere la normele limbii române. Ca regulă generală, observăm că se ia în calcul în special adaptarea lor la caracterul flexionar al limbii române, păstrându-se, însă, grafia originară.

Despre motivele pentru care autorii DOOM 2 au procedat astfel, cea mai lămuritoare explicație ne este dată de către Rodica Zafiu:

Dicţionarul reflectă tendinţe actuale ale limbii culte, revenind asupra unor procese de adaptare grafică, fonetică şi morfologică anticipate de ediţia anterioară, dar care n-au fost confirmate de evoluţia limbii. Româna cultă actuală evită ***românizarea*** *grafică: aceasta pare un semn de incultură, de stâlcire a cuvintelor, preferîndu-se conservarea grafiei etimologice. În conformitate cu aceste tendinţe bine reprezentate statistic, DOOM 2 admite reîntoarcerea la scrierea etimologică acolo unde adaptarea din ediţia precedentă nu s-a impus. [...] Mentalitatea culturală românească este încă obsedată de monumental şi etern; norma lingvistică e însă convenţională şi modificabilă în timp.*[12]

Într-o altă publicație, tot cu referire la acest subiect, Rodica Zafiu adaugă:

Nu există soluţii ideale, chiar dacă unii îşi închipuie că e foarte simplu ca Academia să dea o regulă care să spună că de mâine toate cuvintele se scriu într-un anume fel.[13]

Despre adaptarea străinismelor la normele limbii române ar fi multe de spus, și pro, și contra și, cu siguranță, nu s-ar putea ajunge la un rezultat clar într-o anumită direcție.

Spre exemplu, majoritatea lingviştilor susțin, poate că pe bună dreptate, faptul că o mare parte dintre acestea nu se vor adapta niciodată, datorită caracterului lor internațional.

Câteva exemple: *thriller, western, love-story, romance, breaking news, news alert, lifestyle, reality show, pizza, mozzarella, gorgonzola, mascarpone, amaretto, cantuccini, panettone, pannacotta, straciatella, tiramisù, lasagna, cannelloni, gnocchi, fast-food, brandy, ketchup, chips, snacks, Emmental, Gruyère,Roquefort; Brie, Camembert, Neufchatel, Reblochon.*

Și exemplele ar putea continua cu miile chiar, in special din domenii precum modă, informatică sau publicitate, însă ele sunt evidențiate cu prisosință în lucrările care abordează această temă.

---

[12] Rodica Zafiu, *Păcatele Limbii*, Nr.24/2005, Împrumuturile în DOOM 2 (http://www.romlit.ro/mprumuturile_n_doom-2);

[13] Interviu cu filologul Rodica Zafiu despre cuvinte la moda, snobism si clisee - de Lucian Popescu HotNews.roMarţi, 24 iunie 2008 (http://m.hotnews.ro/stire/3344522);

BDD-A28318 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:57:29 UTC)

Am putea da, totuși, un singur exemplu care infirmă ideea de mai sus: *blugi.* Un neologism adaptat perfect normelor limbii, chiar dacă acest obiect vestimentar a avut un atât de mare succes, încât a devenit cunoscut pretutindeni în lume.

Individualitatea limbii române în comparație cu alte limbi romanice nu constă numai in sistemul său gramatical (care conține trăsături ale limbii latine care nu se mai regăsesc în alte idiomuri romanice), dar și în compoziția etimologică a vocabularului său extrem de variat[14], scria Theodor Hristea în 1978.

Din punct de vedere al normei lingvistice, neologismele de lux întâmpină dificultăți uriașe, ținând cont de caracterul flexionar al limbii române și, mai ales, de cel fonetic.

Ca formaţii foarte recente, xenismele sunt lipsite, prin ele însele, de flexiune, neavând ca dat inerent un anumit tipar flexionar statornicit în limbă.[15]

Din punct de vedere fonetic, limba română are, cu mici excepții, scrierea asemănătoare pronunțării cuvintelor, în timp ce limba engleză are la bază principiul etimologic, cu diferențe mari între scriere și pronunție.

Adaptarea fonetică și grafică este pasul cel mai important, în aceste condiții, de asimilare a acestora în vocabularul limbii române.

Din punct de vedere morfosintactic, lucrurile stau mult mai bine cu privire la adaptarea lor.

Pentru majoritatea substantivelor comune de origine engleză, exprimarea categoriilor flexionare (de număr, caz şi determinare) se organizează în funcţie de genul atribuit împrumutului, exprimându-se prin mărci solidare de gen, număr, caz şi, uneori, de articulare.[16]

Majoritatea xenismelor, în general, incluzând și neologismele de prisos, sunt din clasa substantivelor.

Cea mai mare parte a neologismelor neadaptate sunt substantive de genul neutru:

Acum auzim la tot pasul, chiar și din gura politicienilor noștri, că nu mai merg la *cumpărături*, ci la *shopping*, nu mai *aleargă*, ci fac *jogging*.

Și exemplele de neologisme de lux cu valoare de substantiv de genul neutru ar putea continua într-o listă foarte lungă, din care noi doar spicuim câteva spre exemplificare: *look, desktop, fast-food, weekend, banner, marketing, lipstick, blush ş.a.*

Sunt, totuși, multe altele, mai ales substantivele care denumesc ființe, precum și foarte multe din domeniul gastronomiei, ori alte domenii, care fac excepție:*pizza, s.f., cheeseburger, s.m., hamburger, s.m., outsider, s.m., provider, s.m., play-boy s.m., broccoli, s.m., call-girl, s.f., mozzarella, s.f., mortadella, s.f,*

În ceea ce privește desinența ori articularea lor cu articolul hotărât enclitic, găsim în DOOM 2 **recomandarea**, fără calitate de normă, a modului în care ar trebui să procedăm:

*Se recomandă ataşarea **fără cratimă** a articolului sau a desinenţei la împrumuturile - chiar neadaptate sub alte aspecte - terminate în litere din **alfabetul limbii române pronunțate ca în limba română:** boardul, borduri; clickul, clickuri, trendul, trenduri.*[17]

De asemenea, în DOOM 2 mai găsim, tot cu privire la **cratimă**: *leagă **articolul hotărât enclitic sau desinenţa de cuvintele greu flexionabile** în cazul [..] **împrumuturilor și***

[14] Theodor Hristea, *Romanian Vocabulary and Etymology,* Revista România Literară, nr.XXIII, 1978, p.203;
[15] Angela Bidu-Vrănceanu et alii, *Dicţionar de ştiinţe ale limbii*. Bucureşti, Editura Nemira, 2001, p.574;
[16] Adriana Stoichiţoiu Ichim. *Observaţii privind pluralul anglicismelor (I)*, în: Limba şi literatura română, 2006, nr. 1, p. 12;
[17] Academia Română. Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan - Al. Rosetti" din Bucureşti, *DOOM. Dicţionarul Ortografic, Ortoepic şi Morfologic al Limbii Române*, Ediţia a II-a revăzută şi adăugită, Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 2005, p. XLII;

BDD-A28318 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:57:29 UTC)

numelor de locuri *a căror* ***finală*** *prezintă* ***deosebiri între scriere și pronunțare****: acquis-ul; bleu-ul; Bruxelles-ul; dandy-ul, pl.art.dandy-i (nu dandi; pl.art.dandii); show-ul, show-uri.*[18]

Fiind vorba doar de o recomandare, în practică întâlnim atât atașarea lor de cuvânt fără cratimă, cât și varianta cu cratimă: lookul, look-ul; weekendul, weekend-ul.

Sunt situații când am preluat cuvântul la numărul plural, adăugându-i şi noi, încă o dată, desinenţă de număr: *sticksuri, snacksuri.*

În cazul adjectivelor, preluarea acestora din vocabularul altor limbi în număr din ce în ce mai mare ar duce în timp la creșterea numărului celor invariabile afectând, astfel, caracterul flexionar al limbii române.

Exemple: *îmbrăcăminte casual, stil casual, pantofi casual; pantaloni skinny, rochie skinny; reviste glossy, ecran glossy; ținută office, sacou office; film horror, imagine horror.*

O mare parte dintre cuvintele preluate din vocabularul altor limbi aparțin mai multor clase morfologice, aceasta ducând la ștergerea granițelor dintre părțile de vorbire.

Exemple: Te-ai tuns *cool.* (adverb). Mi-am cumpărat o geantă *cool.* (adjectiv)

Mai trebuie amintit, de asemenea, că printre neologismele de lux apărute recent în limba română se numără și cuvinte din clasa verbului. Acestea nu sunt în număr foarte mare precum substantivele, însă probabil că este doar o problemă de timp; în ritmul alert în care ne *împrumutăm* astăzi, s-ar putea ca în câțiva ani cifra să crească amețitor.

Deocamdată, un număr chiar prea mare dintre vorbitorii de limbă română din rândul tinerilor, în special, nu *adaugă* prietenii pe Facebook, ci le dau *add,* nu-i *urmăresc*, ci le dau *follow* , nu-i *șterg* din lista de prieteni, ci le dau *cancel.*

Ca o concluzie a acestui articol aș spune că întotdeauna este nevoie de cuvinte noi, doar așa asigurăm dinamica și modernitatea limbii. Prin urmare, chiar în cazul unelor dintre neologismele de lux - dacă ar găsi o cale de adaptare, ele și-ar schimba implicit caracterul, devenind un neologism sinonim cu alte cuvinte deja existente in vocabularul limbii române. Cea mai mare parte a lor, însă, sperăm că vor dispărea cu timpul.

Din păcate, însă, lucrurile sunt mult mai complicate. Atât globalizarea, cât și caracterul internațional, în acest moment, al limbii engleze, au făcut ca un număr din ce în ce mai mare de vorbitori de limbă română să cunoască și limba engleză. Cunoscând engleza, folosesc în vorbirea curentă și cuvinte sau expresii ale acestei limbi, considerând că sunt mai expresive, ori poate, uneori, din snobism lingvistic. Fiind utilizate frecvent, cei îndrituiţi să vegheze la respectarea normelor, au găsit de cuviință să le includă în DOOM 2, păstrându-le atât grafia, cât și pronunția. S-a creat astfel un adevărat cerc vicios, din care este aproape imposibil să mai ieșim.

BIBLIOGRAPHY

Avram,Mioara, *Anglicisme în limba română,* Ed. Academiei Române, Bucureşti, 1997;

Bantaș, Andrei, *Dicționar Englez-Român, Român-Englez 75.000 de cuvinte*, Editura Teora, București, 2015;

Bidu-Vrănceanu, Călărașu, Cristina, Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana, Macriș, Mihaela, Pană Dindelegan, Gabriela, *Dicţionar de ştiinţe ale limbii*. Bucureşti, Editura Nemira, 2001;

Coșeriu, Eugeniu, *Sincronie, diacronie și istorie*, Editura Enciclopedică, București, 1997;

Dabu, Bianca, *Anglicismele din limba română înregistrate în MDN*, Editura Universității din Pitești, Pitești, 2010;

Dex, *Dicționarul Explicativ al Limbii Române*, Ediția a II-a, revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 2009;

[18] *Ibidem;*

BDD-A28318 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:57:29 UTC)

Dimitrescu, Florica (coordonator), *Dicţionar de cuvinte recente*, ediția a III-a, Editura Logos, București, 2013;
DOOM. Dicţionarul ortografic, ortoepic şi morfologic al limbii române, Ediţia a II-a revăzută şi adăugită, Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 2005;
Druță, Inga, *Inovaţie şi tradiţie lingvistică,* în *Limba română,* Nr. 11-12, anul XII, 2002;
Gruiță, Gligor, *Gramatică normativă*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1998;
Gruiță, Gligor, *Moda lingvistică 2007. Norma, uzul şi abuzul*, Editura Paralela 45, Pitești, 2006;
Guţu-Romalo,Valeria, *Corectitudine şi greşeală*, Ed. Ştiinţifică, Bucureşti, 1972;
Hristea, Theodor, *Romanian Vocabulary and Etymology,* revista România Literară, nr.XXIII, 1978;
Iorgu Iordan*, Limba română actuală – O gramatică a greșelilor,* Institutul de Arte Grafice „Alexandru A. Terek", Iași, 1943;
Marcu, Florin, *Marele dicţionar de neologisme*, Editura Saeculum I.O., București, 2000;
Puşcariu, Sextil, *Limba română I. Privire generală*, Ed. Minerva, Bucureşti, 1976;
Șăineanu, Lazăr, *Dicționar universal al limbii române*, ediția a VI-a, Ed. „Scrisul Românesc", Craiova, 1929;
Stoichițoiu Ichim, Adriana, *Aspecte ale influenței engleze în româna actuală*, Editura Universității din București, 2006;
Stoichițoiu Ichim, Adriana, *Creativitate lexicală în româna actuală*, Editura Universității din București, 2006;
Stoichiţoiu Ichim, Adriana, *Observaţii privind pluralul anglicismelor (I)*, în: Limba şi literatura română, 2006, nr. 1;
Stoichițoiu Ichim, Adriana, *Vocabularul limbii române actuale. Dinamică, influenţe, creativitate,* Editura All, București, 2001;
Zafiu, Rodica, - *"Comfort"*, *România Literară*, Nr.39, Anul 2002;
Ziarul *Gândul*, 8 martie 2006;
Zugun, Petru, *Xenisme*, în *Comunicare interculturală şi integrare europeană*, volum îngrijit de Elena Dănilă, Ofelia Ichim, Florin-Teodor Olariu, Editura Alfa, Iaşi, 2006.

BDD-A28318 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:57:29 UTC)